

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Manuel de Pedrolo a LletRA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/manuel-de-pedrolo> >

Manuel de Pedrolo

Manuel de Pedrolo

Xavier García

Manuel de Pedrolo (l'Aranyó, 1918-Barcelona, 1990) fou un clandestí en una societat segrestada. Fill d'una antiga nissaga nobiliària, va néixer dins els murs d'un castell de

la inhòspita Segarra, propietat de la família paterna. Fou un adolescent solitari carregat d'expectatives durant la República en una petita capital de comarca, i un jove soldat que va fer la guerra en el bàndol dels vençuts. Un escriptor de posicions insubornables al llarg de la dictadura franquista i un intel·lectual isolat en una democràcia avara que, per al nostre autor, desdibuixa clarament les llibertats col·lectives. El silenci de la crítica a l'entorn de la seva obra féu que, els darrers anys de la seva vida, l'escriptor covés la idea de fracàs. Al seu enterrament, hi assistí la seva muller, la seva filla i un bon amic que arribà tard.

Amb tot, ha estat un dels escriptors més llegits de la postguerra i ens ha llegat una obra poètica considerable: uns centenars d'articles periodístics amb el seu respectable nombre d'entusiastes, unes quantes peces teatrals cabdals, l'obra novel·lística de més gruix de la nostra literatura amb la corresponent legió de lectors i, encara, un radical concepte de la creativitat i una imatge d'autor que compromet el seu ésser a cada ratlla. D'antuvi, presumia aquell fracàs; lliurat del tot a un univers-escriptura de rebel coherència interna no sols és un capítol estel·lar de la literatura catalana contemporània: és una aportació rotunda a la història de la nostra cultura.

Una totalitat creativa Els únics límits entre Pedrolo i la seva obra els imposà la imaginació. Ni la més estricta censura política, o moral, es va interposar en el seu projecte literari, com ho mostra el desfasament cronològic, provocat per aquella institució, que hi ha entre la data d'escriptura i la data d'edició de moltes de les seves obres. Com ara *Un amor fora ciutat*, novel·la de temàtica homosexual des de la perspectiva de la psicoanàlisi, que, escrita l'any 1959, no fou possible publicar fins l'any 1970, i encara va patir un procés judicial per escàndol públic. Però Pedrolo és autor d'obra més que d'obres. Una totalitat significativa més enllà d'escoles o moviments estètics que ha generat novel·les de caire realista (*Estrictament personal*, 1954), humorístic (*Cops de bec a Pasadena*, 1956), simbolista (*Totes les bèsties de càrrega*, 1965), textualista (*Text/càncer*, 1973), de ciència-ficció (*Mecanoscrit del segon origen*, 1973), policíac (*Mossegar-se la cua*, 1967), etc., ha fet teatre de l'absurd (*Homes i No*, 1957), poesia d'arrel simbolista, visual (*Sobres*, 1994), etc. Un univers literari autònom que acull les obres, unes de més reeixides que altres, com una part del tot d'aquesta trajectòria indeclinable en la seva exigència ètica.

Pedrolo, doncs, ha transitat per tots els gèneres. De fet, va començar, com altres, inclòs el seu admirat W. Faulkner, escrivint, i publicant, poesia (*Ésser en el món*, 1949), però no tardà a adonar-se que entre la seva poètica i el seu projecte existia l'abisme de l'art per l'art. Una concepció estètica que el poeta creia la més vàlida però que es troba massa allunyada de la jerarquia de valors de l'intel·lectual. Abandonà el conreu d'aquest gènere i passà a l'exercici del conte i la narració que també descuidà a partir de l'any 1956, just quan guanyà el Víctor Català pel recull *Crèdits humans*. Una d'aquestes narracions, "Diàlegs d'un fugitiu" (*Domicili provisional*, 1953) és la clau per a accedir al seu teatre perquè es tracta d'una obra completament dialogada. Si hi voleu inserir les acotacions

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Manuel de Pedrolo a LletreA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/manuel-de-pedrolo> >

dramatúrgiques necessàries, us trobareu davant d'una peça teatral. De fet, tot seguit escriurà la seva primera obra teatral publicada *Els hereus de la cadira* (1954).

En el vessant dramàtic d'aquesta totalitat creativa, Pedrolo aconseguí força èxits: traduït a diversos idiomes; estrenat a bastament, fins i tot, a la Sorbona de París, bressol del teatre de l'absurd, com ha estat qualificada la seva obra; l'únic autor ibèric, valgui l'eufemisme, estudiat pel prestigiós crític Martin Esslin en el seu *Theatre of Absurdism*, i obres de la qualitat d'*Homes i No* (1957). En el fons, Pedrolo mai no es va considerar ben bé un dramaturg; passa, però, que, en circumstàncies adverses per a la seva comunitat, ha escrit teatre i no és casual que en aparèixer [Teixidor](#) o [Benet i Jornet](#) minvi, fins a l'oblit, la seva producció: una solució de continuïtat per a una tradició estroncada que el nostre autor es veia capaç de resoldre.

Ésser novel·lista Amb tot i des de molt jove, Pedrolo vol ésser novel·lista. Aquest és el vessant més important de la seva obra, en qualitat i quantitat, que suma uns 20.000 fulls. D'altra banda, un novel·lista proteïforme i amb el propòsit d'abraçar qualsevol subgènere. Sempre, però, amb una vocació realista que entén la ficció com una realitat-altra.

Hem de destacar que Pedrolo es desmarca del realisme com a tradició mitjançant, entre altres però sobretot, la novel·la psicològica, que entén també com una realitat-altra, influenciat, probablement, per les seves lectures freudianes; en canvi, s'hi enganxa pel vessant ideològic perquè havia mostrat la seva eficàcia per a descriure'ns els aspectes socials a la manera de Zola. I, encara caldria que parléssim dels rivets naturalistes com a polarització d'aquest realisme, l'intent de presentar-nos unes situacions límit. Al capdavant, un heterodox que introdueix elements de ficció dins del terreny del realisme perquè pretenien subvertir la realitat per tal d'abraçar el màxim de versemblances, anava a dir, de realitats narratives.

El cas paradigmàtic de "Temps obert" Pedrolo, un veritable novel·lista més que un estilista, ha reunit algunes obres seves sota l'aixopluc de sèries novel·lístiques: la trilogia "Anònims" (1970-1971) o les tetralogies "La terra prohibida" (1957) i "Apòcrifs" (1978-1983). D'aquests cicles narratius, el més considerable i el que reflecteix més clarament el concepte literari que volem reconstruir, aquella totalitat narrativa, és, sense dubte, "Temps obert" (1963-1969), una sèrie que abraça onze volums i resta inacabada per la seva mateixa raó de ser. Es tracta d'un conjunt d'obres amb un protagonista únic, Daniel Bastida, que desenvolupen diverses situacions simultànies i excloents. Les nou primeres novel·les del cicle, que formen el primer llibre, desenvolupen les diferents conseqüències filles d'una mateixa situació conflictiva: un bombardeig de la guerra del 1936 a la vila de Gràcia. Aquest atac aeri pot afectar la família Bastida o perquè mor el pare o la mare o perquè canviaran de barri, etc. Així, fins a nou diferents possibilitats, cadascuna de les quals serà retratada en un volum que, al seu torn, genera una altra situació conflictiva que, també, pot desenvolupar diverses situacions simultànies i excloents, però que seran coherents amb el passat del protagonista que arrossega des de la novel·la originària.

Es tracta d'una estructura novel·lística sense parangó en la literatura universal que el nostre autor ja proposà l'any 1953 en el conte "El millor novel·lista del món" i assajà en diverses obres (*Viure a la intempèrie*, 1962) abans de trobar la seva forma final. Estructura, a més, que, a cada novel·la del cicle, rep un tractament diferent (novel·la epistolar, monòleg interior, desordre cronològic, visió calidoscòpica, etc.). Una preocupació formal que, a més de la recurrència dels grans tòpics temàtics, és, probablement, l'altra característica essencial de la narratologia pedroliana: la recerca d'un llenguatge/novel·la.

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Manuel de Pedrolo a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/manuel-de-pedrolo> >

Geometries d'una poètica: el llenguatge/novel·la Pedrolo provà d'incorporar les estructures i tècniques de la novel·lística internacional a la tradició pròpia. Fins al moment de l'aparició del nostre autor, aquestes incorporacions eren comptades (algunes obres de Puig i Ferrer, la Fanny de Soldevila?). Hom ha parlat de la influència de la generació perduda en aquesta aportació, però caldrà afegir-hi també la del *Nouveau Roman* francès. Incorporacions, exploracions novel·lístiques que afegeixen, a més, matisacions al model primari i, per tant, el converteixen en original. Assenyalem dos dels recursos més típics d'aquesta obra: el refús de l'omnisciència (*S'han deixat les claus sota l'estora*, 1978; *Sòlids en suspensió*, 1974) i el perspectivisme temporal (*Cendra per Martina*, 1952; *Les finestres s'obren de nit*, 1955), al capdavant, dos recursos amb un parentiu ben proper. Una recerca no gens gratuïta quan l'autor no escriu per distreure's ni distreure'ns, sinó al contrari, ho fa per cercar la condició humana.

Les metes més pregoneres d'aquesta investigació, les trobem en l'obra *Espais de fecunditat irregular/s* (1973). Una novel·la que comença, encara que mai no acaba, amb una frase que cal finir. Que en el seu desenvolupar-se exigeix un ordre sintàctic, gramatical, etc. I en aquest fer-se, genera també errors que el mateix text, ara ja text/personatge -Blanca- corregeix tot acumulant dades sobre el coneixement de la realitat en la qual es desenvolupa. Una realitat creada des de la sintaxi, convertida, doncs, en univers-escriptura que *escriu i s'escriu*. Per això, la protagonista és totes les protagonistes i el text esdevé totes les novel·les. Una concepció novel·lística autògrafa que, oh paradoxal, inaugura tot de possibilitats il·limitades dins d'una finitud.

L'obra d'un home que no tenia mesura i que va escriure com un forassenyat, Pedrolo *dixit*.

Copyright text © 1999 Ediuoc/ECSA

Tast de textos

Text

 WEB: Biblioteca Manuel de Pedrolo, al Corpus Literari Digital de la Càtedra Màrius Torres

Aplega les digitalitzacions de la pràctica totalitat de les primeres edicions de les obres de l'autor, a partir de la col·lecció conservada a la Fundació Pedrolo de Concabella, completada amb exemplars de la Biblioteca de Catalunya.

http://www.catedramariustorres.udl.cat/materials/biblioteca/_autors/index.php?acr_autor=pedr004

 WEB: Mecanoscrits de Manuel de Pedrolo, al Corpus Literari Digital de la Càtedra Màrius Torres

Reuneix les digitalitzacions dels autògrafs literaris (bàsicament mecanoscrits) de les obres de l'autor, conservats a la Fundació Pedrolo de Concabella i al Fons que Edicions 62 va llegar a la Biblioteca de Catalunya, a més d'una sèrie de mecanoscrits ja digitalitzats al Fons Jordi Arbonès de la Biblioteca d'Humanitats de la UAB i de la Biblioteca del Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques de Barcelona.

http://www.catedramariustorres.udl.cat/materials/manuscrits/_autors/index.php?acr_autor=pedr004

 WEB: A Viquidites

Recull de citacions de diverses obres de l'autor.

https://lletra.uoc.eduhttps://ca.wikiquote.org/wiki/Manuel_de_Pedrolo_i_Molina

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Manuel de Pedrolo a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/manuel-de-pedrolo> >

WEB: "Història íntima"

Un poema de Manuel de Pedrolo.

<http://www.mallorcaweb.com/magpoesia/poemes-solts/pedrolo.html#Un%20poema>

WEB: Fragment de *Balanç fins a la matinada*

A El Poder de la Palabra.

<http://www.epdlp.com/texto.php?id2=1107>

WEB: *Elena de segona mà*

Un fragment de la novel·la a El Poder de la Palabra.

<http://www.epdlp.com/texto.php?id2=1106>

WEB: Fragment de *Simplement sobre la terra*

A El Poder de la Palabra.

<http://www.epdlp.com/texto.php?id2=1109>

WEB: *Solució de continuïtat*

Un fragment de l'obra a El Poder de la Palabra.

<http://www.epdlp.com/texto.php?id2=1108>

Els lectors llegeixen

WEB: Els estudiants i professors de català de la universitat de Birmingham llegeixen *Mecanoscrit del segon origen*, de Manuel de Pedrolo

<http://soundcloud.com/lletra/mecanoscrit-del-segon-origen>

Biobibliografia

Biografia

WEB: A la Viquipèdia

Biografia, obra i enllaços sobre l'autor al web de l'enciclopèdia lliure.

http://ca.wikipedia.org/wiki/Manuel_de_Pedrolo

Bibliografia

WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search*cat/?searchtype=a&searcharg=Pedrolo+Manuel+de&sortdropdown=-&searchscope=13&searchscope2=13&SORT=D

WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://ccuc.cbuc.cat/search*cat/a?SEARCH=Pedrolo+Manuel+de&sortdropdown=-&searchscope=23

WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C|SPedrolo+Manuel+de|Orightrresult|U1?lang=cat&suite=pearl>

WEB: Articles de l'autor (Traces)

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Manuel de Pedrolo a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/manuel-de-pedrolo> >

<http://traces.uab.cat/search?f=author&p=Pedrolo%20Manuel%20de&sc=1&ln=ca>

 WEB: Articles sobre l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Pedrolo%2C+Manuel+de&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb

Comentaris sobre l'autor

Crítica

 WEB: Manuel de Pedrolo a l'AELC

Biografia, publicacions, comentaris i traduccions.

<http://www.escriptors.cat/autors/pedrolomde/>

 WEB: L'autor al Corpus Literari Ciutat de Barcelona

Biografia, publicacions, enllaços i transcripció d'articles sobre Pedrolo.

http://www.ducros.cat/corpus/index.php?command=show_news&news_id=2193

 WEB: Espai Pedrolo

La Fundació Pedrolo recull l'exposició permanent "Pedrolo, més enllà dels límits" i el fons documental de l'autor.

<http://www.espaipedrolo.cat/wp/>

 WEB: L'autor a Lletres de Batalles

Biografia de Manuel de Pedrolo i fragments de la seva obra en aquest web sobre literatura catalana i guerra civil.

<http://www.edu365.com/eso/muds/catala/lletresbatalles/index.htm>

 PDF: Ressenya d'Enric Sullà

Sobre quatre obres de l'autor: *Procés de contradicció suficient*, *S'alcen veus del soterrani*, *Milions d'ampolles buides* i *Perquè ha mort una noia*. A *Els Marges*, n. 9 (1977).

<http://www.raco.cat/index.php/Marges/article/view/102695/157093>

 PDF: "Cap a una cronologia dels models teatrals de Pedrolo"

Article de Ramon X. Rosselló a *Caplletra*, 14 (primavera de 1993).

<http://www.bib.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/00361735533714995332268/209152.pdf#page=129>

 PDF: Ressenya d'Enric Bou

Sobre les obres *Tocats pel foc*, *Hem posat les mans a la crònica*, *Pols nova de runes velles*, *Mossegar-se la cua* i *Lectura a banda i banda de paret*. A *Els Marges*, n. 13 (1978).

<http://www.raco.cat/index.php/Marges/article/view/101849/157672>

Comentaris

 PDF: Pedrolo, traductor

Article de Francesc Parcerisas sobre la figura de Pedrolo com a introductor a Catalunya de la narrativa nord-americana contemporània. A *Quaderns. Revista de traducció*, n. 14 (2007).

<http://www.raco.cat/index.php/QuadernsTraduccio/article/view/70313/80548>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Manuel de Pedrolo a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/manuel-de-pedrolo> >

 PDF: "Apunt sobre la narrativa breu de Pedrolo"

Article de Josep M. Benet i Jornet a *Els Marges*, n. 2 (1974).
<http://www.raco.cat/index.php/Marges/article/view/93594/156628>

 WEB: "Rellegir Pedrolo"

Nota sobre el llibre que recull articles de diversos estudiosos de l'autor, a l'arxiu de textos de l'AELC.
http://www.escriptors.cat/?q=Publicacions_altres_pedrolo

 PDF: A l'entorn de dues novel·les de Manuel de Pedrolo: *Mecanoscrit del segon origen i Joc brut*

Dossier de Carme Forcadell i Xavier Vernetta sobre aquestes dues novel·les, dins el Seminari didàctic "El gust de la lectura" (1998-1999).
<http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0008/2b41f618-fb73-4241-b8cd-3ec61ee8f00d/pedrolo2013.pdf>

 WEB: Pedrolo, poeta visual

Pròleg de Ramon Salvo al recull de poemes visuals *Tàctil* (1994).
<http://www.xtec.es/~rsalvo/articulos/pedrolo.htm>

Diversos

 WEB: Fundació Pedrolo

Web oficial de la Fundació Manuel de Pedrolo. Inclou biografia i bibliografia, recursos multimèdia, crítica de la seva obra i fragments de textos.
<http://www.fundaciopedrolo.cat/>

 WEB: Fundació Pedrolo a Tàrrega

Informació sobre la Fundació Pedrolo al web Espais escrits de la Xarxa del Patrimoni Literari Català.
<http://www.espaisescrits.cat/home.php?op=6&module=escriptors&ides=15&idioma=cat>

 WEB: Manuel de Pedrolo, quinze anys després

Especial de Vilaweb sobre l'escriptor.
<http://www.vilaweb.cat/www/diariescola/noticia?id=1357612>

 WEB: "Auca de Manuel de Pedrolo"

Auca escrita per Joan Vilamala al web La paret de les auques.
<http://www.auques.cat/textos.php?auca=pedrolo>

 WEB: Pedrolo en vídeo

Informació sobre el vídeo *Manuel de Pedrolo, amb el temps obert*. Formulari per a l'adquisició.
<http://www.ictisp.com/~ge382930/Pedrolo.html>

 WEB: Estrena de La sentència

La sentència, muntatge teatral. Inclou comentari del teatre de Pedrolo i una àmplia mostra dels seus diaris.
<http://www.mallorcaweb.com/Mag-Teatre/estrenes/index.html#pedrolo>

Propostes didàctiques

Recursos

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Manuel de Pedrolo a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/manuel-de-pedrolo> >

WEB: Proposta de lectura sobre *Mecanoscrit del segon origen*

Recursos de lectura per als estudiants d'ESO al web de l'edu365.
<http://www.edu365.cat/eso/muds/catala/lectures/mecanoscrit/index.htm>

WEB: *Mecanoscrit del segon origen*

Proposta de lectura a Biblionet, la guia interactiva de literatura catalana.
<http://www.xtec.es/~lrius1/pedrolo/contenedor.htm>

WEB: *Sobre Joc brut*

Dossier de documentació sobre la novel·la *Joc brut* elaborat per Ramon Salvo i Elena Vicioso.
<http://www.xtec.es/~rsalvo/pedrolo/dossier/index1.htm>

Viquilletra

WEB: *Activitats sobre Mecanoscrit del segon origen*

Recull les activitats sobre aquesta obra elaborades pels estudiants d'ESO i Batxillerat dins el projecte Viquilletra (Departament d'Ensenyament - UOC).

http://www.viquilletra.cat/Mecanoscrit_del_segon_origen_de_l%27autor_Manuel_de_Pedrolo
